

Výzva k zastavení legislativního procesu novely zákona o obalech

Vážený pane ministře,

obracíme se na vás jako na vedoucího představitele rezortu, který připravuje novelu obalového zákona. Ta zahrnuje zavedení systému zálohování PET lahví a plechovek, ale také nového recyklačního poplatku za produkci a distribuci reklamních letáků.

Samotné zařazení letáků do systému obalového hospodářství, resp. „systému EKO-KOM“, a snaha redefinovat leták jako obal, je nesystémová a vytváří nebezpečný legislativní precedent. Reklamní leták nikdy nebyl a není obalem. Průzkumy dokazují, že pro drtivou většinu českých spotřebitelů jsou tištěné letáky cenným a důležitým zdrojem informací, což je v přímém rozporu s argumentací MŽP, že jde o nevyžádaný odpad.

Nesystémovost navrhovaných opatření podtrhuje fakt, že MŽP chce dle vlastních prohlášení na jedné straně zpoplatnit veškerý dosud nezpoptatněný obsah „modrých kontejnerů“, na druhé straně novým recyklačním poplatkem zatížit pouze produkci letáků, ale už ne např. reklamních plakátů nebo jiných tiskovin obsahujících reklamu. Všechny tyto tiskoviny končí ve stejném odpadovém kontejneru jako letáky a podílejí se na jeho naplnění ve stejné, ne-li větší míře. Situace ohledně nezpoptatněného obsahu modrých kontejnerů se tedy nevyřeší. Tento opět zcela nesystémový a nelogický přístup je jednoznačně diskriminační a účelový.

Opakovaně jsme poukazovali na hrubé nedostatky Závěrečné zprávy z hodnocení regulace (RIA) k předmětné novele obalového zákona. RIA značně podceňuje nebo dokonce zcela přehlíží sociální i ekonomické dopady zavedení tohoto opatření. Tento zásadní dokument připomíná spíše vyjádření subjektivních názorů než objektivní zhodnocení aktuální reality. Na mnoha místech se objevují údaje, které jsou zastaralé, nekonzistentní a neúplné, a ukazují pouze na ukvapenou přípravu a nedostatečně hluboký vhled do problematiky ze strany MŽP. Toto naše stanovisko potvrzují i připomínky řady dalších připomínkových míst, která podobné připomínky rovněž uplatnila a zůstávají v rozporu.

Očekávaný pokles produkce letáků negativně dopadne především na seniory a sociálně slabé. Více než polovina seniorských domácností v ČR nemá přístup k výpočetní technice a snaha o omezování dostupnosti tištěných letáků je v podstatě sociální diskriminací seniorů. Pro osoby se zdravotním postižením je zase distribuce letáků častým a jedním z mála možných zaměstnání, které vzhledem ke svému handicapu mohou vykonávat. Z úst představitelů MŽP nám bylo řečeno, že sociální dopady na zavedení těchto opatření nemohou a nemají mít vliv. Máme to tedy chápat tak, že pro vaše ministerstvo jsou sociální aspekty nepodstatné a při tvorbě legislativy je nezohledňujete?

Recyklační poplatek je fakticky novým zdaněním, které se projeví v celém dodavatelském řetězci a v konečném důsledku ho zaplatí spotřebitelé, nikdo jiný. Ministerstvo se snaží bagatelizovat dopady na podnikatelský sektor, ačkoli si musí velmi dobře uvědomovat, že jakékoli navýšení nákladů se vždy musí promítnout v cenách produktů a služeb, a to včetně cen potravin. Nemluvě o dalším zbytečném administrativním zatížení, které dopadne především na drobné podnikatele. Recyklační poplatek pouze staví do cesty další finanční a administrativní překážky podnikatelům z malých obcí či měst, pro které je

tištěný leták často jediným efektivním způsobem propagace produktů či služeb. Není přehnané tvrdit, že pro řadu menších živnostníků může jít až o likvidační záležitost.

Navrhované výběrové zpoplatnění letáků jednoznačně způsobí významný úbytek letáků z modrých kontejnerů a bude také znamenat výpadek příjmů na straně měst a obcí, které ani nově prosazovaný recyklační poplatek nepokryje. Další nezpoptatněné tiskoviny v modrém kontejneru stejně zůstanou a budou nákladovou položkou obcí.

Z vlastní zkušenosti i komunikace s dalšími aktéry vidíme, že se MŽP novelu snaží prosadit „na sílu“ a za každou cenu. Navzdory tomu, že proti ní bylo podáno více než 700 připomínek a zásadní připomínková místa nadále trvají na jejím nepřijetí a komplexním přepracování, což deklarují i veřejně. Novelu kritizují ministerstva, představitelé krajů, měst a obcí, starostové, zástupci malých, středních i velkých firem, polygrafického a distribučního průmyslu, odpadového hospodářství, a v neposlední řadě také reprezentanti seniorů nebo osob se zdravotním postižením. To je jasným důkazem toho, že novela neslouží obecnému zájmu občanů České republiky a v současné podobě ji nelze přijmout. Jsme přesvědčeni, že je potřeba hledat komplexní a systémové řešení, nikoli řešení šité na míru pouze úzké skupině subjektů.

Vyzýváme vás tedy k zastavení legislativního procesu novely zákona o obalech. Rádi MŽP poskytneme plnou součinnost a dodáme veškeré relevantní informace a zkušenosti pro zpracování kvalitního legislativního návrhu.

S přátelským pozdravem

Jaroslav Staněk, manažer komunikace a marketingu České distribuční

Zdeněk Sobota, prezident Svazu polygrafických podnikatelů

Ing. Vladimír Hranička, člen prezidia Svazu polygrafických podnikatelů

Ing. Lenka Desatová, předsedkyně Rady seniorů České republiky

Milena Hesová, místopředsedkyně Rady seniorů České republiky

Josef Šulc, předseda Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených ČR

Dr. Ing. Josef Jaroš, předseda představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

Ing. Pavel Březina, předseda představenstva Asociace českého tradičního obchodu

Ing. Petr Havelka, výkonný ředitel České asociace odpadového hospodářství

Ing. Bohumil Rataj, předseda Sdružení komunálních služeb

Ing. Richard Blahut, předseda Představenstva a vedoucí sekce odpadového hospodářství Spolku veřejně prospěšných služeb

V Praze dne 4. 6. 2024

Na vědomí:

Předseda vlády a jednotliví ministři

Předsedové poslaneckých a senátorských klubů

Výbor pro životní prostředí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí Senátu Parlamentu České republiky